

Αυτό το άρθρο αποτελεί το **δεύτερο** μέρος ενός άρθρου που κυκλοφόρησε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος κυκλοφόρησε στο **Τεύχος 39-40** του περιοδικού **Εντός των Τειχών**.

"τα αυτονόητα" του σοσιαλ-πατριωτισμού (β' μέρος) (διάλογος)

εκδοτική ομάδα **εργατική δημοκρατία**

Αυτό το άρθρο παραδόθηκε στο "**Εντός των Τειχών**" τον Νιόβρη του '88, και το πρώτο του μέρος δημοσιεύτηκε (χωρίς μάλιστα, από τυπογραφική αβλεψία, να αναφέρεται ποιοι ήταν οι συγγραφείς του) τον Μάρτη του '89. Έτσι ημερομηνίες που αναφέρονται στο τέλος του άρθρου, που τότε παραδόθηκαν ανήκαν στο μέλλον, σήμερα ανήκουν στο παρελθόν. Ωστόσο, από τότε συνέβηκαν σημαντικά γεγονότα που δυναμώνουν την πολιτική του άρθρου.

Η "ανίκανη" ελληνοκυπριακή αστική τάξη αυτονομήθηκε πολύ γρήγορα μετά το 1960. Από το '64 και μετά η ανάπτυξη της Ε/Κ αστικής τάξης ήταν τέτοια που της επέτρεψε να πάρει στα χέρια της το "νεοαποικιακό" κράτος της Ζυρίχης και να το μετατρέψει σε ανεξάρτητο, το δικό της, κέντρο ελέγχου της καπιταλιστικής συσσώρευσης στο Κυπριακό χώρο και ορμητήριο για οικονομική διείσδυση στην "υποανάπτυκτη" γύρω περιοχή, εξουδετερώνοντας τους "περιορισμούς" που της έβαζαν οι Τουρκοκύπριοι και οι συμφωνίες της Ζυρίχης. Ακόμα και οι Αγγλικές βάσεις που έμειναν, ποτέ δεν ήταν κάποιο εμπόδιο στην ανάπτυξη της, αντίθετα εξασφάλισαν την "ειρήνη" και την "ηρεμία" στις ίδιες περιοχές της Μ.Ανατολής στις οποίες άπλωνε και αυτή τα μικρά αλλά ιμπεριαλιστικά χεράκια της για να αρπάξει ότι μπορούσε.

Τι άλλο έμενε να κάνει για να πραγματώσει την "εθνική ανεξαρτησία" ώστε να μην την θεωρούν ο Ηλιάδης και άλλοι σαν "ανίκανη"; Την Ένωση "ολόκληρης της Κύπρου" με την Ελλάδα; Την βίαιη "επανένωση" της Κύπρου, παρά την θέληση των τουρκοκυπρίων; Η μήπως να μπορεί να "φροντίζει" μόνη της για τα συμφέροντα της στην περιοχή με τις δικές της, "ανεξάρτητες" βάσεις και όχι με αυτές των Άγγλων ή με τις διευκολύνσεις στους Αμερικάνους;

Παρόλα αυτά κυριαρχεί ο μύθος ότι είναι η "ιμπεριαλιστική εξάρτηση που έθρεψε και δημιούργησε τις συνθήκες του διακοινοτικού αιματοκυλίσματος, του σωβινισμού και της μισαλλοδοξίας" όπως γράφει ο Ηλιάδης. Κανείς όμως δεν έχει μια πειστική εξήγηση γιατί να θέλει ο Αμερικάνικος και ο ΝΑΤΟϊκός ιμπεριαλισμός να δημιουργήσει διάσπαση στην νοτιοανατολική του πτέρυγα. Αντίθετα αυτή η βολική πατριωτική επιμονή να τα φορτώσουν όλα στον "ξένο" ιμπεριαλισμό τους εμποδίζει να δουν κάτι πολύ πιο βασικό. Ότι οι εθνικές διαμάχες σαν αυτή στην Κύπρο είναι αποτέλεσμα του **καπιταλισμού**, της φαγωμάρας και του ανταγωνισμού που βρίσκεται στην καρδιά του ίδιου του συστήματος σε όλα τα επίπεδα, σε όλα τα επιμέρους τμήματα του, και εμφανίζεται όπου βρίσκει την ευκαιρία. Οι "ξένοι δάκτυλοι" μπορεί να τις διαμορφώνουν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, αλλά το να πιστεύει κανείς ότι είναι αυτοί που τις προκαλούν, αυτό είναι στην καλύτερη περίπτωση πατριωτική αφέλεια και αυταρέσκεια, αν όχι ρατσισμός από την ανάποδη ("ΕΜΕΙΣ μόνοι μας δεν θα την παθαίναμε").

"Συγκεκριμένη ανάλυση" 3: Οι Γάλλοι αποικιοκράτες στην Αλγερία ήταν "φτηνό εργατικό δυναμικό;

Εκεί όμως που ο Χ. Ηλιάδης δίνει ένα καταπληκτικό παράδειγμα για το πως να μην αποφεύγουμε την “ανιστόρητη γενικόλογία” είναι με την εξίσωση των τούρκων εποίκων, που είναι στην συντριπτική τους πλειοψηφία μετανάστες εργάτες, με τους Γάλλους αποικιοκράτες στην Αλγερία πριν το '62:

“Εκτός όμως από τους Κύπριους “σοσιαλπατριώτες” και τους Παλαιστίνιους και οι Αλγερινοί επαναστάτες επέδειξαν ανάλογα “ρατσιστικά” αισθήματα προς τους Γάλλους εποίκους των οποίων την απομάκρυνση επεδίωξαν και πέτυχαν με την ανεξαρτησία της Αλγερίας (1962)... οι Γαλλικές επαναστατικές εργατικές οργανώσεις όχι μόνο δεν θεώρησαν “βαρβαρότητα” την απομάκρυνση των Γάλλων εποίκων αλλά θεώρησαν την απομάκρυνση τους σαν μια έκφραση της εφαρμογής της αρχής της αυτοδιάθεσης του Αλγερινού λαού!”

Ποια σχέση μπορούν να έχουν οι Γάλλοι γαιοκτήμονες, ανώτεροι κρατικοί υπάλληλοι, διοικητικό προσωπικό των εταιρειών εκμετάλλευσης πετρελαίου και οι προνομιούχοι Γάλλοι εργάτες της αποικιακής Αλγερίας με τους τούρκους “εποίκους” τους οποίους κατηγορούν όλοι ότι προκαλούν προβλήματα και στους τουρκοκύπριους σαν “φτηνό εργατικό δυναμικό”, δουλεύοντας ακόμα και κάτω από τον νόμιμο κατώτερο μισθό;

Για τον “μαρξισμό” του Χ. Ηλιάδη, δεν είναι η πραγματική οικονομική και κοινωνική κατάσταση που καθορίζει τον χαρακτήρα των τούρκων εποίκων και τους διαχωρίζει από τους Γάλλους στην Αλγερία, και την στάση που πρέπει να κρατήσουμε απέναντι τους αλλά το κοινό ότι είναι και οι δύο ξένοι. Και αυτό φαίνεται να είναι το μόνο που παίρνει υπόψη ο Χ. Ηλιάδης. Και οι Γάλλοι αποικιοκράτες και οι Τούρκοι έποικοι, στο κάτω κάτω, πέρασαν θάλασσα από βορρά για νάρθουν. Αφού ήταν προοδευτικό που οι ντόπιοι Αλγερινοί ξαπόστειλαν προς τα βόρεια τους Γάλλους, άρα θα είναι εξίσου προοδευτικό να ξαποστείλουμε και μεις τους Τούρκους έποικους στην ίδια κατεύθυνση. Το ότι ήταν οι αλγερινοί το “φτηνό εργατικό δυναμικό” στην Αλγερία δεν έχει καμιά σημασία για τον Χ. Ηλιάδη.

Στο βαθμό που καταλαβαίνει ο Χ. Ηλιάδης ότι υπάρχει αυτή η αντίφαση, την λύνει βαφτίζοντας τους τούρκους “έποικους”, όργανα του τουρκικού ιμπεριαλισμού και ξεμπερδεύει. Το ότι προσπαθούν να χρησιμοποιήσουν οι τούρκοι και τουρκοκύπριοι αστοί τους “έποικους” για τους δικούς τους σκοπούς, (ένας από τους οποίους είναι και η χρησιμοποίηση τους σαν φτηνό εργατικό δυναμικό) δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία. Αλίμονο όμως αν ήταν οι στόχοι τους οποίους θέλει να εξυπηρετήσει η αστική τάξη χρησιμοποιώντας ένα τμήμα της εργατικής τάξης το μόνο που θα καθόριζε την στάση των μαρξιστών απέναντι σε αυτό το τμήμα, εκτός πια και αν μας πουν ότι οι “έποικοι” είναι οργανωμένοι φασίστες και μπάτσοι που ποζάρουν σαν φτηνό εργατικό δυναμικό. Αλλά τότε πως εξηγείται ότι στον Δαυλό οι “τουρκοκύπριοι αλλά και οι τούρκοι έποικοι που κατοικούν στην περιοχή” τα έβαλαν με τον μεγαλοεπιχειρηματία Ασίλ Ναδάρ και την πολυεθνική του εταιρεία “ΠΟΛΥΠΕΚ” και συγκρούστηκαν με την αστυνομία, για να αντισταθούν στα σχέδια τους να “αξιοποιήσουν” την περιοχή; (“ΝΕΑ” 22/12/88). Τέτοια θα ήταν η στάση των εποίκων αν αυτοί ήταν “όργανα” του Ντεκτάς και της Τούρκικης και τουρκοκυπριακής αστικής τάξης;

Στο κάτω-κάτω αν οι έποικοι και τουρκοκύπριοι αστοί θέλουν να χρησιμοποιούν τους έποικους για να εξυπηρετήσουν το στόχο της δημογραφικής αλλαγής που θα προωθήσει τα αντιδραστικά εθνικά συμφέροντα τους, το διώξιμο τους θα εξυπηρετούσε τον αντιδραστικό στόχο της βίαιης δημογραφικής επαναφοράς που θα εξυπηρετήσει τα εξίσου αντιδραστικά εθνικά συμφέροντα των ελλήνων και ελληνοκυπρίων αστών. Εκείνο που πρέπει να καθορίζει την δική μας στάση είναι η οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα, η ταξική θέση των εποίκων σαν ένα από τα πιο καταπιεσμένα τμήματα της εργατικής τάξης της βόρειας Κύπρου. Η αλληλεγγύη των εργαζομένων των διάφορων εθνοτήτων δεν είναι “χριστιανικό” αίσθημα, όπως θέλει να το περιγράψει ο Χ. Ηλιάδης, είναι η ουσία του εργατικού διεθνισμού.

Συγκεκριμένη ανάλυση 4: Το κράτος του Ισραήλ είναι παρόμοιο με την ΤΔΒΚ

Σε αυτή την "συγκεκριμένη ανάλυση" βέβαια δεν έχει πρωτοτυπήσει καθόλου ο Χ. Ηλιάδης. Η υποκριτική προπαγανδιστική εκμετάλλευση του αγώνα των Παλαιστινίων από τους ελληνοκύπριους πατριώτες βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη, ιδιαίτερα τον τελευταίο χρόνο με την ηρωική "ιντιφάτα". Η φράση του συρμού είναι "Κύπρος Παλαιστίνη κοινός αγώνας". Και τα αντίστοιχα λόγια του Ηλιάδη είναι:

*"Θάταν εξαιρετικά ενδιαφέρον να μας διαφωτίσει η ΕΔ κατά πόσο **με την ίδια συλλογιστική** αναγνωρίζει και το δικαίωμα ύπαρξης του σιωνιστικού κράτους του Ισραήλ (1947) το οποίο κάτω από το πρόσχημα της κατοχύρωσης των δημοκρατικών δικαιωμάτων του εβραϊκού λαού....έθεσε ολόκληρη την Παλαιστίνη υπό σιωνιστική κατοχή."*

Φυσικά είμαστε με το μέρος των Παλαιστινίων και εναντίον της ύπαρξης του σιωνιστικού κράτους του Ισραήλ. Εδώ όμως στην Κύπρο, ποιοι ήταν οι πραγματικοί Παλαιστίνιοι; Καλυβογειτονίες σαν αυτές στις οποίες βλέπουμε στην τηλεόραση να ζουν οι Παλαιστίνιοι μόνο οι τουρκοκύπριοι είχαν στην Κύπρο. Και όσο για πολιορκίες καταυλισμών, ισοπεδώσεις και κατεδαφίσεις, θυμάται κανείς τι γινόταν από το '63 μέχρι το '67 στην Κύπρο; Τι έγινε στην Ομορφίτα το 1963; Στην Κοφίνου το 1967, για τα γεγονότα της οποίας ακόμα και ο Παπανδρέου δήλωσε ότι:

*"Αποτέλεσε μια πράγματι μεγάλη πρόκληση προς την Τουρκία. Έγιναν και **σφαγές και λεηλασίες**". (Ομιλία Παπανδρέου στην Βουλή με το "άνοιγμα του φακέλου της Κύπρου" 21/2/86).*

Κανείς δεν θυμάται; Αν όλοι μας δεν δεχόμαστε το "δικαίωμα" των ισραηλιτών να καταπιέζουν τους παλαιστίνιους και αναγνωρίζουμε στους τελευταίους το δικαίωμα αυτοδιάθεσης, τότε γιατί να μην αναγνωρίσουμε το δικαίωμα αυτοδιάθεσης στους τουρκοκύπριους; Επειδή δεν έχουν, όπως γράφει ο Χ. Ηλιάδης, "συμπαγή" εθνικό-γεωγραφικό χώρο; Μπορεί να μην είναι "ιστορικός", αλλά αυτό είναι κάτι που μπορεί να απασχολεί τους αστούς και μικροαστούς εθνικιστές και όχι τους μαρξιστές.

Ο Ηλιάδης όμως, έχει μαζί με όλους τους υπόλοιπους σοσιαλπατριώτες ή σκέτους πατριώτες, κόμματα, εκκλησία κλπ το "ατράνταχτο" επιχείρημα: "Δεν αποδεχόμαστε τα τετελεσμένα της βίας". Όπως το λέει ο ίδιος:

"το κράτος αυτό (ΤΔΒΚ) έχει τώρα πραγματωθεί μέσα σε συγκεκριμένες συνθήκες βαρβαρότητας και είναι το προϊόν προσφυγοποίησης των γηγενών κατοίκων, στρατιωτικής κατοχής και μαζικού εθνικισμού."

Και νομίζει ότι ξεμπέρδεψε τόσο καλά, ώστε να μας ζητά να του παραθέσουμε "έστω και ένα (μόνο ένα) συγκεκριμένο Λενινιστικό τσιτάτο που να δηλώνει ότι το δικαίωμα δημιουργίας κράτους συνεπάγεται την αρπαγή και κατοχή εδαφών άλλων, τον εκτοπισμό των νόμιμων γηγενών κατοίκων των εδαφών αυτών..." κλπ. Φυσικά δεν έγραφε τέτοιες μαλακίες ο Λένιν, όπως δεν είπαμε ποτέ εμείς ότι ήταν "αναγκαία" ή "δικαιολογημένη" η τουρκική εισβολή. Απλά, ο Ηλιάδης σαν πατριώτης θεωρεί ότι όποιος δεν είναι μαζί του, είναι φίλος του εχθρού του.

Αυτά όλα τα είχαμε απαντήσει πολύ πριν μας βάλει αυτήν την "ακαταμάχητη" πρόκληση ο Ηλιάδης. Στο σχετικό τμήμα του βιβλίου ["Το Κυπριακό"](#) γράφαμε:

Πριν το '74 οι πληθυσμοί πράγματι ήταν ανακατωμένοι και δεν υπήρχε φυσικά περίπτωση οι ελληνοκύπριοι επαναστάτες να ζητήσουν διαχωρισμό των πληθυσμών σαν λύση για το πρόβλημα της εθνικής καταπίεσης των Τουρκοκυπρίων. Ωστόσο μπορούσαν και έπρεπε να παλέψουν ενάντια

στην εθνική καταπίεση των Τουρκοκύπριων από τους Ε/Κ αστούς μέσα στο κράτος που τότε υπήρχε, και να υποστηρίξουν τα στοιχειώδη δημοκρατικά τους δικαιώματα....

Όλα αυτά όμως έπαψαν να ισχύουν μετά το '74. Δεν υπάρχουν πια ανακατεμένοι πληθυσμοί στην Κύπρο. Αλλά η υποκριτική απάντηση των αστών σε αυτό είναι τα “τετελεσμένα της εισβολής” και τα “ανθρώπινα δικαιώματα” των προσφύγων.

Λένε δηλαδή ότι οι πληθυσμοί δεν είναι πια ανακατεμένοι εξαιτίας της **πολεμικής βίας** και ότι πρέπει και μπορούν να αλλάξουν αυτά τα “τετελεσμένα”. Ποια είναι η απάντηση μας απέναντι σε αυτό το επιχείρημα;

Πρώτα, καλό είναι να θυμηθούμε ότι διαχωρισμός των πληθυσμών και πρόσφυγες σαν “τετελεσμένα της βίας” υπήρχαν και πριν το '74, και για αυτά υπεύθυνοι ήταν τότε οι ίδιοι οι Ελληνοκύπριοι αστοί και πολιτικοί που σήμερα ξεσκίζουν τον κώλο τους για τα “τετελεσμένα της βίας” που πέτυχε ο εχθρός τους.

Δεύτερο, ποια πρέπει να είναι η στάση των επαναστατών απέναντι στα διάφορα “τετελεσμένα” για τα οποία **δεν ευθύνεται η εργατική τάξη**; Η μαρξιστική παράδοση αντιμετωπίζει τα αποτελέσματα των ιστορικών διαδικασιών χωρίς ηθικολογίες και ανεξάρτητα από τους σκοπούς και τις διαθέσεις αυτών που τα έκαναν. Αυτό που ενδιαφέρει είναι ποια είναι η νέα κατάσταση που έχει διαμορφωθεί και προς τα που οδηγεί η μπορεί να οδηγήσει.

“Δουλειά της αστικής τάξης είναι να προωθεί τα τραστ, να οδηγά τις γυναίκες και τα παιδιά στα εργοστάσια, να τους βασανίζει εκεί..... που τους καταδικάζει σε ακραία φτώχεια. **Δεν “απαιτούμε”** αυτές τις εξελίξεις. **Δεν τις “υποστηρίζουμε”**. Τις πολεμάμε. Πως όμως πολεμάμε; Ξέρουμε ότι τα τραστ και η εργοδότηση των γυναικών στην βιομηχανία είναι προοδευτικά. Δεν θέλουμε να ξαναγυρίσουμε στο χειροτεχνικό σύστημα, στον προμονοπωλιακό καπιταλισμό, στην οικιακή σκλαβιά για τις γυναίκες. Εμπρός, περνώντας από τα τραστ κλπ, και πέρα από αυτά στο σοσιαλισμό!” (Λένιν, Αγγλικά άπαντα, том. 23 σελ. 81).

“Είναι αλήθεια πως η Αγγλία, όταν προκαλούσε μια κοινωνική επανάσταση στο Ιντουστάν, **ωθούνταν μόνο από τα πιο χυδαία συμφέροντα**, και ο τρόπος που τα επέβαλε ήταν ηλίθιος. Όμως δεν είναι αυτό το ζήτημα. Το ζήτημα είναι αν μπορεί η ανθρωπότητα να ολοκληρώσει το πεπρωμένο της χωρίς μια επανάσταση εκ θεμελίων στην κοινωνική κατάσταση της Ασίας. Αν όχι ότι και να ήταν τα εγκλήματα της Αγγλίας, ήταν το ασυνείδητο εργαλείο της ιστορίας όταν προκαλούσε αυτή την επανάσταση”. (Κ. Μαρξ “The British Rule in India” από το “Marx Surveys from Exile” εκδόσεις Pelican, σελ. 306).

“Ότι και να αναγκαστεί να κάνει η Αγγλία δεν θα απελευθερώσει ούτε θα καλυτερέψει υλικά την κοινωνική κατάσταση της μάζας του λαού (της Ινδίας), που δεν εξαρτάται μόνο από την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων, αλλά από την απαλλοτρίωση τους από τον λαό. Όμως αυτό που δεν θα παραλείψουν να κάνουν θα είναι να θέσουν τις υλικές προϋποθέσεις και για τους δύο. **Έκανε ποτέ τίποτα περισσότερο η μπουρζουαζία; Πέτυχε ποτέ μια πρόοδο χωρίς να σύρει άτομα και λαούς μέσα από το αίμα και την βρωμιά, μέσα από την μιζέρια και την εξαθλίωση;** (Κ. Μαρξ: *The Future Results of the British Rule in India*, ίδιο σελ 323).

Το γεγονός λοιπόν ότι η κατάσταση μετά το '74 διαμορφώθηκε με την “βία των όπλων”, ότι είναι “τετελεσμένα της εισβολής”, δεν σημαίνει ότι έχουμε οποιοδήποτε καθήκον να υποστηρίξουμε την “δικιά μας” αστική τάξη για να ξαναγυρίσουμε στην περίοδο της Ελληνοκυπριακής κυριαρχίας και της ρατσιστικής καταπίεσης των Τουρκοκυπρίων, για να διωχθούν οι έποικοι και άλλα παρόμοια. Το ότι η σημερινή κατάσταση είναι αποτέλεσμα των “τετελεσμένων της βίας” δεν μπορεί να είναι

καθοριστικό για τους επαναστάτες. Εξάλλου, η συντριπτική πλειοψηφία των σημερινών συνόρων στον κόσμο είναι αποτέλεσμα, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, κάποιων "τετελεσμένων της βίας", άλλοτε χρονικά μακρινών και άλλοτε αρκετά προσφάτων...

Ο διαχωρισμός είναι τώρα πια ένα γεγονός το οποίο ούτε το ευχήθηκαν ούτε έχουν καμιά ευθύνη οι επαναστάτες και οι εργαζόμενοι. Είναι μια **πραγματικότητα**, ένα "τετελεσμένο" που δημιούργησε με την βία και με τρομερές για τους εργάτες και αγρότες συνέπειες ο καπιταλισμός, όπως η αλλαγή από την Αγγλική αποικιοκρατία της Ινδικής κοινωνίας με την βία και τόσα άλλα. Οι επαναστάτες, αντίθετα με τους υποκριτές αστούς, "αναγνωρίζουν τα τετελεσμένα", δηλαδή την σημερινή πραγματικότητα, και ψάχνουν να βρουν πως θα προχωρήσουμε μπροστά, ξεκινώντας από αυτήν την πραγματικότητα.

Το ρίζωμα των Τ/Κ και των Τούρκων εποίκων σε μια χωριστή περιοχή είναι ποια αναμφισβήτητο γεγονός. Η ενσωμάτωση των προσφύγων στον Νότο, δηλαδή η μετατροπή τους σε προλεταρίους, μικροαστούς και αστούς είναι και αυτό γεγονός, σήμερα δεν υπάρχουν πρόσφυγες σαν κάποια ξεχωριστή κοινωνική κατηγορία. Θα ήταν βέβαια καθήκον μας, προτού γίνουν αυτά, να παλέψουμε ενάντια στον πόλεμο και στα αποτελέσματα του, τις βάρβαρες μετακινήσεις πληθυσμών από υπαιτιότητα και των ελληνοκυπρίων και τουρκοκυπρίων αστών από το '63 ως το '74 παρόλο που ποτέ δεν ήταν καθήκον μας να πολεμήσουμε ενάντια της μετανάστευσης Τούρκων από την Τουρκία στην Κύπρο για να διατηρηθεί η "ελληνικότητα της Κύπρου". Τώρα όμως το καθήκον μας είναι να παλέψουμε για να πάμε μπροστά ξεκινώντας από αυτά που υπάρχουν: τον γεωγραφικό διαχωρισμό, τις "συμπάθειες" και την θέληση των Τουρκοκυπρίων, καθώς και την εγκατάσταση των φτωχών εποίκων από την Τουρκία στο Βορρά. (["Το ΚΥΠΡΙΑΚΟ και τα Διεθνιστικά Καθήκοντα των Ελληνοκυπρίων Επαναστατών"](#) σελ. 178-181.)

Υπάρχουν βέβαια και οι πρόσφυγες, και τους οποίους και ο Χ. Ηλιάδης και όλοι οι άλλοι ανησυχούν τόσο πολύ, ενώ ανακατεύεται το στομάχι τους αν δείξει κάποιος την ίδια ευαισθησία και ανησυχία και τους άμφωτους τούρκους μετανάστες εργάτες που αποτελούν την πλειοψηφία των εποίκων. Υπάρχει και εδώ τρόπος να αντιμετωπίσεις το πρόβλημα χωρίς να είσαι ούτε αναίσθητος ούτε υποκριτής εθνικιστής. Να τι γράφαμε στο ["Κυπριακό"](#):

...δεν σημαίνει ότι οι απαιτήσεις των φτωχών προσφύγων που χάσαν το σπίτι για το οποίο δούλεψαν και στερήθηκαν είναι άδικες ή υποκριτικές. Πως λοιπόν αντιμετωπίζουν οι επαναστάτες το πρόβλημα των προσφύγων; Οι πρόσφυγες δεν είναι ενιαίο κοινωνικό στρώμα. Υπάρχουν από μεγαλοαστοί πρόσφυγες σαν τους Κατσελλήδες και τους Λόρδους με τα ξενοδοχεία και τις επιχειρήσεις που'χασαν και "ως εκ θαύματος" ξαναπόκτησαν στον Νότο μέχρι τον φτωχοεργαζόμενο και αγρότη, που έχασαν ότι είχαν και δεν ξαναπόκτησαν τίποτα.

Στους πρώτους, δεν μπορεί κανείς παρά να πει "καλά να πάθετε και εις χειρότερα, μόνο που προτιμούμε την επόμενη φορά να είναι η εργατική τάξη και όχι ο Τούρκικος στρατός που θα σας τα ξαναπάρει".

Τι λέμε όμως στους φτωχούς εργαζόμενους πρόσφυγες; Πρώτα πρέπει να εξηγήσουμε πως και γιατί ο Τούρκικος επεκτατισμός έχει **μόνο την μισή ευθύνη** για τον πόλεμο. Την άλλη μισή την έχει η "δικιά μας" άρχουσα τάξη, αυτοί που καταπίεζαν τους τουρκοκύπριους τόσα χρόνια. Αυτοί οι ίδιοι που μας παίρνουν και τώρα από τον μισθό μας για στρατιωτικές δαπάνες ώστε να ξανακάνουν τα ίδια αν μπορέσουν.

Και μετά, πρέπει να πούμε ότι **δεν είναι δυνατό τώρα πια** να υποστηρίξουμε το δικαίωμα τους

για επιστροφή χωρίς αναπόφευκτα να υποστηρίξουμε συγχρόνως τα επιθετικά σχέδια των “δικών μας” αστών, και να ξεχάσουμε τα δικαιώματα άλλων εργαζομένων, των Τουρκοκυπρίων και των Τούρκων εποίκων. Όποιος υποστηρίζει ότι στην σημερινή κατάσταση μπορούμε να το αποφύγουμε αυτό, είναι το λιγότερο πολιτικά αφελής.

Αλλά πρέπει να παλέψουμε ενάντια στους “δικούς μας” αστούς για τα υπόλοιπα δικαιώματα τους **σαν εργαζόμενοι και σαν πρόσφυγες**. Το δικαίωμα δηλαδή στην δουλειά που συνέχισαν τους το αμφισβητεί ο ελληνοκυπριακός καπιταλισμός και το δικαίωμα να πάρουν από το κράτος κατοικίες και αποζημιώσεις για αυτά που έχασαν. Δικό μας καθήκον είναι να παλέψουμε ενάντια στην “δική μας” αστική τάξη και στην επιθετικότητα της “δικιάς μας” Κυβέρνησης και αυτό σήμερα δεν μπορεί να γίνει υποστηρίζοντας με οποιοδήποτε τρόπο αυτή την επιθετικότητα, ακόμα και αν καλύπτεται πίσω από το σύνθημα της “υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων” και της επιστροφής των προσφύγων (ίδιο σελ. 183).

Το σύνθημα μας δηλαδή πρέπει να είναι “σπίτια στους πρόσφυγες” και όχι “όλοι οι πρόσφυγες στα σπίτια τους”.

Και παραμένει πάντοτε αναπάντητο το ερώτημα που βάλαμε **από το πρώτο μας άρθρο** στο περιοδικό αυτό. Υπάρχει κανένας προοδευτικός και μη “βάρβαρος” τρόπος, για να αναιρεθούν τα “τετελεσμένα” του '74, να φύγουν οι έποικοι και να επιστρέψουν όλοι οι πρόσφυγες στα σπίτια τους; Ο μόνος τρόπος να φύγουν οι έποικοι είναι με βίαιη μετακίνηση ενός ολόκληρου πια πληθυσμού. Αυτό θα το κάνει είτε ένας “νικητής” ελληνικός στρατός, είτε ακόμα, μετά από μια συμφωνία, και ο τούρκικος στρατός. Εάν νομίζει κανείς ότι ένα νικηφόρο προλεταριάτο μπορεί να κάνει το ίδιο με προοδευτικό τρόπο, τότε έχει μια τελείως διαφορετική αντίληψη της προλεταριακής δημοκρατίας και της σοσιαλιστικής επανάστασης από αυτήν της μαρξιστικής παράδοσης.

ΕΝΑΣ ΣΚΕΤΟΣ ΣΩΒΙΝΙΣΤΗΣ

Δεν είναι παράξενο που η κατάληξη της πολιτικής του Χ. Ηλιάδη είναι η δικαιολόγηση ενός “εθνικοαπελευθερωτικού” πολέμου, ενώνοντας την φωνή του με τους άλλους σωβινιστές:

*“Η ΕΔ υποβιβάζει την ουσία περίπου σε επίπεδο συζήτησης περί ικανότητας ή όχι της Ε/Κ άρχουσας τάξης για **μια νικηφόρα στρατιωτική αναμέτρηση** με τον Τουρκικό στρατό κατοχής.*

*Κατ' αρχή θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η απαλλαγή από την τούρκικη στρατιωτική κατοχή είναι **απόλυτο δικαίωμα** ολόκληρου του Κυπριακού λαού, χωρίς να αποκλείονται **οποιαδήποτε μέσα**”.*

Έχουμε άδικο που μας φαίνεται ότι όταν ο Χ. Ηλιάδης “σημειώνει” ότι ένας πόλεμος είναι “απόλυτο δικαίωμα ολόκληρου του Κυπριακού λαού” αναπόφευκτα συμπεριλαμβάνει ανάμεσα σε αυτούς που έχουν αυτό το “δικαίωμα” και την ελληνοκυπριακή άρχουσα τάξη; Έχουμε άδικο που καταλαβαίνουμε από αυτά ότι αν στο μέλλον η ελληνοκυπριακή άρχουσα τάξη κηρύξει πόλεμο ο Χ. Ηλιάδης θα υποστηρίξει αυτό τον πόλεμο;

Αυτά βέβαια είναι “απόλυτο δικαίωμα” του, αλλά δεν μπορεί να το ονομάζει και μαρξιστική θέση.

Ο Λένιν, σε μια από τις πιο γνωστές και έντονες περιπτώσεις εθνικής καταπίεσης, την υπόδουλη στην τσάρικη Ρωσία, Πολωνία, ξεκαθάριζε ποιού ήταν “απόλυτο” καθήκον να παλέψει για το δικαίωμα αυτοδιάθεσης της Πολωνίας και ποιών όχι:

*“Σε **κανένα** έθνος δεν είναι **τόσο βαθύ το μίσος για τη Ρωσία** όπως στους Πολωνούς, κανένα*

έθνος δεν αντιπαθεί τόσο έντονα τη Ρωσία όπως οι Πολωνοί..... Οι Πολωνοί σοσιαλδημοκράτες σύντροφοι πρόσφεραν μια μεγάλη ιστορική υπηρεσία προωθώντας το σύνθημα του διεθνισμού και δηλώνοντας ότι η αδελφική ενότητα του προλεταριάτου όλων των χωρών έχει την μεγαλύτερη σημασία για αυτούς και ότι δεν θα πολεμήσουν ποτέ για την απελευθέρωση της Πολωνίας. Αυτό είναι προς τιμή τους και γι αυτό θεωρούσαμε πάντα μόνο αυτούς Πολωνούς σοσιαλδημοκράτες ότι είναι σοσιαλιστές, οι άλλοι είναι πατριώτες...

Γιατί όμως θάπρεπε εμείς οι Μεγαλωρώσοι.... να αρνηθούμε το δικαίωμα αποχωρισμού στην Πολωνία;... Αυτοί οι άνθρωποι δεν θέλουν να καταλάβουν ότι για να ενισχύσεις τον διεθνισμό δεν χρειάζεται να λες παντού τα ίδια. Αυτό που πρέπει να κάνεις είναι να τονίζεις, στη Ρωσία, την ελευθερία τους να μείνουν ενωμένα." (Λένιν, Αγγλικά Άπαντα τομ.24 σελ. 298).

Ο ΔΙΕΘΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

"Στην εποχή της ιμπεριαλιστικής παρακμής...." γράφει ο Χ. Ηλιάδης "η πραγμάτωση των δημοκρατικών εθνικών στόχων (αυτοδιάθεση, εθνική ανεξαρτησία) πέφτει πια στους ώμους της εργατικής τάξης". Αυτή δεν είναι μόνο η θέση του Χ. Ηλιάδη. Είναι το σημείο συνάντησης σχεδόν όλων των τάσεων της ελληνοκυπριακής άκρας αριστεράς. Πρέπει να συνεργαστούμε με την αστική τάξη όσο υπάρχει το "Εθνικό ζήτημα" λέει το ΑΚΕΛ. Η αστική τάξη είναι "ανίκανη", ώρα λοιπόν για σοσιαλισμό, απαντά η άκρα αριστερά, μόνο η εργατική τάξη μπορεί να "λύσει" το "εθνικό ζήτημα".

Και έτσι.... νομίζουν ότι αποδεικνύουν πως το ΑΚΕΛ είναι ρεφορμιστικό και αυτοί επαναστάτες. Φαίνεται τελείως αυτοαποδεκτό για όλους τους, παραδοσιακή και άκρα αριστερά, ότι [λείπει κομμάτι του κειμένου, πιθανόν να ήταν: χρειάζεται "εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα" και όλα τα άλλα. Ούτε που μπορεί να περάσει από την σοσιαλπατριωτική σκέψη τους πως είναι δυνατό να τα αμφισβητήσει κανείς. Για αυτό τους φαίνεται εξίσου αυτονόητο ότι το μόνο πρόβλημα είναι..... αν μπορεί ή όχι κάποιο κομμάτι της ελληνοκυπριακής αστικής τάξης να νικήσει τον τουρκικό στρατό και να εξουδετερώσει τις (εξίσου "αυταποδεικτά") ανθελληνικές (ή "αντικυπριακές") προθέσεις της Αμερικής και του δυτικού ιμπεριαλισμού.

Το μόνο που αποδεικνύεται από αυτά είναι ότι οι μεν είναι σοσιαλπατριώτες οπαδοί της ταξικής συνεργασίας .... τουλάχιστον ακόμα.

Και αυτό γιατί στην σημερινή ν. Κύπρο δεν υπάρχει θέμα ούτε "λύσης" κανενός "εθνικού προβλήματος" ούτε διεξαγωγής οποιουδήποτε "εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα", είτε με ταξική συνεργασία, είτε με σοσιαλιστική επανάσταση.

Ο στόχος των επαναστατών είναι πράγματι η σοσιαλιστική επανάσταση, το πάρσιμο της εξουσίας από την εργατική τάξη και εδώ και διεθνώς. Όχι όμως, εδώ στην Κύπρο, για να λυθεί με αυτή κάποιο ανύπαρκτο "εθνικό ζήτημα".

Ποια λοιπόν είναι η σχέση της σοσιαλιστικής επανάστασης με το Κυπριακό πρόβλημα, δηλαδή την αντιδραστική και άδικη από όλες τις πλευρές διαμάχη ανάμεσα στους Έλληνες και ελληνοκυπρίους αστούς από την μια και τους Τούρκους και τουρκοκυπρίους αστούς από την άλλη;

Υπάρχει άμεση σύνδεση. Μια ξεκάθαρη διεθνιστική στάση από τους επαναστάτες θα συμβάλει στο να πάψουν οι εργαζόμενοι της κάθε πλευράς να βλέπουν το λαό της άλλης πλευράς σαν εχθρούς τους και έτσι να βλέπουν τους "δικούς τους" αστούς σαν σύμμαχους. Είναι απαραίτητη δηλαδή και για την ταξική ενότητα των Ελλήνων, Τούρκων, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων εργαζόμενων και για το σπάσιμο της ταξικής συνεργασίας της κάθε πλευράς με τους "δικούς της" αστούς.

Μια ξεκάθαρη διεθνιστική στάση είναι ακόμα απαραίτητη για να γίνουν ικανοί οι εργαζόμενοι όλων των πλευρών να κάνουν μια νικηφόρα σοσιαλιστική επανάσταση. Κάτι που δεν μπορεί να γίνει αν η εργατική τάξη δεν εκπαιδευτεί στην δημοκρατία, όχι την αστική, μα τη σοσιαλιστική, διεθνιστική δημοκρατία:

*“Ο καπιταλισμός και ο ιμπεριαλισμός μπορούν να ανατραπούν μόνο με μια οικονομική επανάσταση. Δεν μπορούν να ανατραπούν με δημοκρατικές αλλαγές, ακόμα και τις πιο “ιδεώδεις”. Αλλά **ένα προλεταριάτο που δεν έχει εκπαιδευθεί στον αγώνα για τη δημοκρατία είναι ανίκανο να κάνει μια οικονομική επανάσταση...***

...Μέσα από την χρησιμοποίηση της αστικής δημοκρατίας προς την σοσιαλιστική και με συνέπεια δημοκρατική οργάνωση του προλεταριάτου ενάντια στην αστική τάξη και ενάντια στον οππορτουνισμό. Δεν υπάρχει άλλος δρόμος... Σε αυτό τον δρόμο πρέπει να συμπεριλάβουμε τον ελεύθερο αποχωρισμό και την ελεύθερη συνένωση των εθνών, δεν πρέπει να τα φοβηθούμε....” (Λένιν, Αγγλικά Άπαντα τομ. 23 σελ. 25, 27).

Αν βλέπουμε ότι η “απελευθέρωση της εργατικής τάξης μπορεί να είναι το έργο μόνο της ίδιας της εργατικής τάξης” (Μαρξ), τότε πρέπει να δούμε και την σημασία της εκπαίδευσης της εργατικής τάξης στην δημοκρατία. Σοσιαλισμός σημαίνει δημοκρατική αυτοοργάνωση και αυτόδραση των μαζών, ελευθερία για τους εργαζόμενους και τους καταπιεσμένους. Αν η εργατική τάξη δεν **μάθει** να είναι ο πιο συνεπής υποστηρικτής και προστάτης των δικαιωμάτων **όλων** των καταπιεσμένων τμημάτων της κοινωνίας, είτε αυτά είναι γυναίκες, είτε ομοφυλόφιλοι, είτε πουτάνες, είτε ακόμα καταπιεσμένες θρησκευτικές μειονότητες και άλλα περιθωριοποιημένα κοινωνικά στρώματα, τότε.... ούτε να πάρει την εξουσία δεν θα γίνει ικανή, ούτε, αν την πάρει, θα μπορέσει να χτίσει μια νέα απελευθερωμένη κοινωνία. Και ότι ισχύει για τα άλλα δημοκρατικά θέματα, ισχύει και για την στάση απέναντι στις εθνικές διαμάχες.

Πως μπορούν στην σημερινή περίοδο να κρατούν μια συνεπή (και όχι **υποκριτική**) δημοκρατική στάση οι **ελληνοκύπριοι** εργάτες και επαναστάτες στο Κυπριακό πρόβλημα; Μόνο υποστηρίζοντας το δημοκρατικό δικαίωμα των τουρκοκυπρίων να έχουν το δικό τους κράτος, αφού το επιθυμούν. Στην περίοδο που περνούμε, η σοσιαλιστική διεθνιστική δημοκρατία απαιτεί από τους εργαζόμενους της Ελλάδας, της Κύπρου και της Τουρκίας την ουδετερότητα, την αποχή και τον ιμπεριαλιστικό καβγά και το αν θα κυριαρχεί σε ολόκληρη την Κύπρο η ελληνική και ελληνοκυπριακή αστική συμμορία, ή αν θα μοιράζεται την κυριαρχία αυτή με την τούρκικη συμμορία.

Αλλά δεν φτάνει αυτό. Στην σημερινή περίοδο πάντα, η δημοκρατία απαιτεί (και αυτό είναι το σπουδαιότερο) και την ενεργητική αντίδραση στις ΕΠΙΘΕΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ της “δικιάς μας” αστικής τάξης που έχει στόχο να επιβάλλει με την βία τα δικά της συμφέροντα στους τουρκοκύπριους. Όχι μόνο στο στρατιωτικό αλλά και πολιτιστικό επίπεδο. Αυτό σημαίνει στην πράξη, για την ελληνοκυπριακή και ελληνική εργατική τάξη, η υποστήριξη του δικαιώματος αυτοδιάθεσης των τουρκοκυπρίων απέναντι στη “δική” μας αστική τάξη που τους το αρνείται.

Και η δημοκρατία και ο διεθνισμός απαιτούν ακόμα από τις εργατικές τάξεις της Ελλάδας και της ν. Κύπρου να αφήσουν **συνειδητά** το καθήκον της πρακτικής αντιμετώπισης του τουρκικού στρατού, και γενικά της τουρκικής επιθετικότητας, σε αυτούς που έχουν την υποχρέωση και το καθήκον να τα αντιμετωπίσουν. Στους τούρκους και τουρκοκύπριους συντρόφους και την τουρκική και τουρκοκυπριακή εργατική τάξη, για τις οποίες με τη σειρά τους αυτός είναι ο μόνος τρόπος να εκπαιδευτούν στην διεθνιστική και σοσιαλιστική δημοκρατία.

Αυτή είναι και η μόνη σωστή στάση απέναντι στον πραγματικό κίνδυνο πολέμου. Το πρόβλημα για τους εργαζόμενους **δεν είναι** ο κίνδυνος μιας τουρκικής επίθεσης, ενάντια στην οποία χρειαζόμαστε

"άμυνα". Είναι ο κίνδυνος ενός ακόμα πολέμου, για το οποίο και οι δύο πλευρές θα είναι εξίσου υπεύθυνες, όπως ήταν και στους προηγούμενους.

Το μόνο που μπορεί πραγματικά να ελαττώσει τους κινδύνους νέων πολέμων είναι η επαναπροσέγγιση και η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης ανάμεσα στους εργαζόμενους των δύο εχθρικών πλευρών. Είναι το μόνο που μπορεί να κάνει την κάθε αστική τάξη πιο διστακτική στο να ξεκινήσει ένα πόλεμο στον οποίο δεν είναι σίγουρη ότι θα έχει την εργατική τάξη της μαζί της.

Οι διακηρύξεις για επαναπροσέγγιση των εργαζομένων που δεν συνοδεύονται με πάλη των εργαζομένων ενάντια στους στρατιωτικούς εξοπλισμούς της "δικής τους" κυβέρνησης δεν μπορούν να θεωρούνται ειλικρινείς από τους εργαζόμενους της άλλης πλευράς. Όταν οι Τουρκοκύπριοι και Τούρκοι εργαζόμενοι βλέπουν να υποστηρίζουμε την κυβέρνηση μας και τους στρατιωτικούς εξοπλισμούς, εύκολα πείθονται ότι όλοι οι ελληνοκύπριοι είμαστε εχθροί τους και ότι ο Ντεκτάς και ο Οζάλ είναι σύμμαχοι τους. Μήπως παρόμοια αισθήματα δεν κυριαρχούν και στους εργαζόμενους της "δικής μας" πλευράς;

ΔΕΝ ΘΕΛΟΥΝ ΝΑ ΔΟΥΝ

Το πρόβλημα με τον Χ. Ηλιάδη, όπως και με τους υπόλοιπους σαν αυτόν, δεν είναι ότι δεν μπορούν να δουν και να καταλάβουν τι πραγματικά συμβαίνει στην νότια Κύπρο. Απλά **δεν θέλουν** να καταλάβουν και ούτε πρόκειται να καταλάβουν, επειδή δεν βολεύει τον εθνικισμό τους.

Σήμερα κυριαρχούν οι ελληνοκύπριοι και έλληνες αστοί, και οι σοσιαλπατριώτες συνοδοιπόροι τους της παραδοσιακής αριστεράς. Πλάι σε αυτούς, υπάρχουν και εκείνοι που δεν συνεργάζονται (στα λόγια) με την αστική τάξη "μας" επειδή την θεωρούν "ανίκανη" επειδή θέλουν ακόμα πιο ακραία μέτρα από αυτά που μπορεί σήμερα να εφαρμόσει. Όσοι βλέπουμε την υποκρισία όλων αυτών, μπορούμε και πρέπει να προχωρήσουμε σε συζήτηση και κοινή δράση. Η [επιτροπή για την υπεράσπιση του αντιρρησία συνείδησης Γ. Πάρπα](#) που ξαναδικάζεται 18 του Γενάρη, συνεχίζει να δίνει αυτήν την ευκαιρία.

Τα εθνικιστικά "αυτονόητα" και "αυταποδεικτά" του Χ. Ηλιάδη είναι ίδια με αυτά ολόκληρης σχεδόν της ελληνοκυπριακής κοινωνίας. Εκφράζουν την σημερινή κυριαρχία της αστικής και μικροαστικής ιδεολογίας και του εθνικισμού. Είναι για αυτό και όχι εξαιτίας της θεωρητικής ή λογικής τους δύναμης, που είναι πολύ δύσκολο να αντιμετωπισθούν.

Αλλά δεν είναι και αδύνατο. Τουλάχιστον τα πιο χαμηλά στρώματα των εργαζομένων και η νεολαία δεν είναι τόσο διαποτισμένοι από αυτά, όπως θα μπορούσε να δει οποιοσδήποτε είχε πάει μαζί μας έξω από τα εργοστάσια για την καμπάνια ενάντια στην επαναψήφιση της "έκτακτης εισφοράς για την άμυνα". Αυτά τα "αυτονόητα" πρέπει να τα αντιμετωπίσουμε, όχι μόνο στην θεωρία αλλά και στην πράξη.

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ "ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ"

1. Αν νομίζει κανείς ότι για να είναι ιμπεριαλιστική μια χώρα πρέπει απαραίτητα να είναι μεγάλη δύναμη, με βαριά βιομηχανία, στόλους και αποικίες, ας κοιτάξει τι έγραφε ο Λένιν κύρια για την "μικρή" Ελβετία του 1916 αλλά ακόμα και για την Βουλγαρία της ίδιας εποχής στο άρθρο του "η υπεράσπιση της ουδετερότητας", ελληνικά άπαντα τόμος 30 σελ. 336.

• Ε.Ο.Ε.Δ.

[Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση, Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση, Εντός των Τειχών \(Τεύχος 41\), Δεκαετία 1980-1989, 1989, Λευκωσία, Λευκωσία \(νότια\), Κυπριακό Πρόβλημα, Εργατική Δημοκρατία](#)

(Ομάδα)

From:
<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:
https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:entostonteixon:no_41:ergatiki&rev=1594746319

Last update: **2025/04/20 19:47**

